

Opłata zastępcza gminy za pobyt skierowanego do domu pomocy społecznej

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: niedziela, 10, luty 2013 23:00

Katarzyna Liszka-Michałka

Odslony: 11279

Wydanie decyzji na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, określającej osoby zobowiązane do przenoszenia opłaty i ustalającej wysokość opłaty przypadającej dla poszczególnych osób jest warunkiem, zgodnego z prawem, zastosowania mechanizmu wnoszenia opłat zastępczych przez gminę.

Gmina ma obowiązek ("wnosi") uiszczenia opłat zastępczych, ale jedynie wówczas, gdy osoba, za którą gmina wnosi opłatę, ma prawnie określony obowiązek opłaty o oznaczonej wysokości. Nie można gminy obciążać obowiązkiem opłat zastępczych w sytuacji, gdy opłata osób zobowiązanych nie jest określona decyzją administracyjną. Niedopuszczalna jest również konstrukcja, iż gmina ponosi koszty pobytu osoby w domu pomocy społecznej, a dopiero później, w decyzji nakazującej zwrot zastępczo poniesionych wydatków ustalany jest obowiązek opłaty osoby, za którą uiszczono opłaty. Aby mówić o opłacie zastępczej musi być uprzednio ustalona opłata podstawowa (pierwotna) – tak przyjął Wojewódzki Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 22.12.2011 r.

Jak podkreślił WSA w uzasadnieniu wyroku wspólną zaskargą Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego jest określenie trybu dochodzenia zwrotu poniesionych przez gminę opłat. Odpowiadając na pytanie prawne Sądu Okręgowego, Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 29 września 2009 r. (sygn. akt III CZP 77/09) stwierdził, iż niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o zwrot wydatków poniesionych zastępczo przez gminę w przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłat za pobyt w domu pomocy społecznej przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, iż: "Ustawodawca przewidział jednak mechanizm efektywnej realizacji tego obowiązku. Stosownie bowiem do art. 104 ust. 3 ustawy, wysokość należności podlegającej zwrotowi oraz termin zwrotu tej należności ustala się w drodze decyzji administracyjnej, poprzedzonej oceną sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej zobowiązanego (art. 107 ust. 1). Według zaś art. 104 ust. 1, należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej z tytułu opłat określonych przepisami niniejszej ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji."

Podobne stanowisko zajął także Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 stycznia 2010 r. (sygn. akt I OSK 1171/09) stwierdzając, że: "Zawarcie umowy, o jakiej mowa w art. 103 ust. 2 ustawy, służy jedynie określeniu wysokości opłaty wnoszonej za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, natomiast sam obowiązek uiszczenia opłat wynika z mocy ustawy, a nie z umowy. Skoro więc obowiązek członków rodziny osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej, polegający na wnoszeniu związanych z tym opłat wynika wprost z art. 61 ust. 1 pkt 2, to w sytuacji uchylania się od tego obowiązku przez osoby zobowiązane, gmina – która zastępczo poniosła wydatki, może egzekwować ich zwrot na drodze administracyjnej. Właściwą drogą wyegzekwowania takich należności przez gminę, jest wydanie decyzji na podstawie art. 104 ust. 3, w związku z art. 61 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej".

Aktualnie nie ma zatem wątpliwości, iż przysługujące gminie na mocy art. 61 ust. 3, prawo dochodzenia zwrotu poniesionych wydatków na opłaty zastępcze realizowane jest w drodze postępowania administracyjnego, poprzez wydanie decyzji nakazującej zwrot sumy poniesionej tytułem opłaty wniesionej zastępczo. Z regulacji art. 61 ust. 3 wynika logiczna konstatacja, iż aby mówić o opłatach zastępczych, ponoszonych w przypadku niewywiązywania się innych osób z obowiązku opłaty, musi być prawnie określony obowiązek opłaty obciążający inne osoby.

Również NSA rozpatrując skargę na powołane orzeczenie wskazał dnia 30 października 2012 r. w tezie swego rozstrzygnięcia, że: Przewidziany w art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązek wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej musi być skonkretyzowany i zindywidualizowany w stosunku do każdej z osób, które miałyby takie opłaty ponosić. Co do zasady konkretyzacja taka powinna nastąpić w drodze decyzji wydanej na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Zastępcze ponoszenie opłat przez gminę, o którym mowa w art. 61 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej może mieć miejsce jedynie w sytuacji, w której osoby, na które obowiązek wnoszenia opłat został nałożony w drodze decyzji lub które podjęły się wnoszenia takiej opłaty na podstawie umowy, nie

Opłata zastępcza gminy za pobyt skierowanego do domu pomocy społecznej

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: niedziela, 10, luty 2013 23:00

Katarzyna Liszka-Michałka

Odsłony: 11279

wywiązują się z tego obowiązku. Tym samym NSA oddalił skargę i wyrok WSA stał się prawomocny.

Źródła: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/2B3C29B65D> oraz
<http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/FF50540CF8>